СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА"

Рôкъ VI. Мт. Кармель, Па. Четвергъ 10-го Лютого 1898. Число 6.

Календарь.

Лютый.

10	Ч.	Игнатій
11	П.	ТРЕХЪ СВЯТИТЕЛЕЙ
12	С.	Киръ. Іоаннъ
13	Н.	БЛУДН. СЫНА. Предпр. Срѣт.
14	П.	СТРѢТЕНІЕ ГОСП.
15	В.	Симеонъ. Анна
16	С.	Исидоръ. Ісадоръ

Змѣстъ.

УВАГА.

Хотячѝ приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою.

Rev. John Ardan
P. O. Box 418
OLYPHANT, PA.

ИЗЪ СУДОВОИ САЛѢ.

Шерифъ Мартинъ мордерця робôтникôвъ.

(Справозданє специяльного корреспондента „Свободы.")

Wilkes-Barre, Pa. 1. лютого 1898.

Въ судовôй сали такъ набито народомъ, що ажь по вôкнахъ порозсѣдали ся. — На корридорахъ, на дворѣ тлумы народу зôбрало ся помимо великои студени.

На будучѝ засѣданя впустять до салѣ лишь адвокатôвъ, свѣдкôвъ, судіѣвъ присяжныхъ и репрезентантôвъ прессы.

Всѣ американскѝ великѝ газеты повысылали своихъ корреспондентôвъ. Тôлько того письменного народу нагромадило ся, що декотрѝ не можуть знайти мѣсця до писаня.

Говернеръ Пенсильваніи и секретаръ стану Шерманъ выслали своихъ стенографôвъ. Представитель австро-угорского правительства адвокатъ Коксъ зъ Филядельфіи сидить также въ сали. Вôнъ мае по скôнченôмъ процесѣ жадати вôдшкодованя вôдъ Пенсильваніи для сиротъ и вдôвъ замордованыхъ.

Президуе судія Woodward. Адвокатôвъ безъ числа — шерифа боронить славный адвокатъ Lenahan.

Свѣдки зôбрали ся въ сали. Они представляють сумну, пригноблюючу картину. Зôбдженѝ, нужденнѝ, зъ невыгоєными ще ранами, жертвы капіталізму. Вдовы и сироты голоднѝ, нужденнѝ, якъ бы доказы добробыту американского. Нѣмъ выльосовано судіѣвъ присяжныхъ була вже 6 година. Засѣдане замкнено.

Крôмъ Мартина, засѣло на лавѣ обжалованыхъ 56 вспôвмордерцѣвъ. — Двохъ втѣкло зъ Америки. Оденъ зъ нихъ копае золото въ полудневôй Африцѣ.

Дня 2 лютого.

Нынѣ не пустили полісмены анѣ одного робôтника до салѣ судовои. У кого лишь побачили чорнѝ руки, не позволили вступу до салѣ. За те панки рôжного рода порозсѣдали ся выгôдно. — Мартинъ мае вызываючу міну, якъ бы вже теперь бувъ певный побѣды. Найславнѣйшѝ адвокаты боронять его — властиво не его, але тыхъ всѣхъ череватыхъ вугляныхъ баронôвъ. Говорять, що паны вôдъ вугля дали адвокатамъ $75,000. Не велика сума. Они роспоряджають сумою $100.000,000.

Судіѣвъ присяжныхъ вже всѣхъ выльосовали. Всѣ въ Америцѣ уродженѝ, а по ихъ пыскахъ видно, що не дуже они прихильнѝ робôтникамъ. Навѣть декотрѝ заявили, що суть ворогами.

Судія Woodward не позволяе адвокатамъ довго говорити — поспѣхъ и трактоване справы зъ легка, зъ верхи, видно на кождомъ кроцѣ. Завтра наступае зъ порядку актъ оскарженя и переслуханє свѣдкôвъ. Всѣхъ 279 свѣдкôвъ мае бути переслуханыхъ.

Дня 3. лютого.

Публичный оскаржитель John Mc Gahren отворивъ засѣдане промовою до судіѣвъ присяжныхъ, маркуючи, що сей процесъ мае велике значѣнє. На подставѣ того, думае оскаржитель, що судіѣ присяжнѝ справедливо, безъ нѣякого упередженя, рѣшать справу, чи вôльно робôтникамъ на американскôй земли, безъ оружія, въ спокою ходити по улицяхъ. Чи вôльно шерифови мордовати людей, котрѝ нѣчимъ не причинили ся до заколоченя спокою. Дальше розказуе оскаржитель знану намъ исторію рѣзнѣ лятимерскои и, кôнчачи свое оскарженє, назвавъ поведенє оскарженыхъ ганьбою для цивилізаціи.

Першій свѣдокъ Андрей Еллвартъ, страйкеръ, пôдъ присягою зôзнае, що бачивъ, якъ застрѣлено Михала Чесняка. Хто его застрѣливъ, вôнъ не годенъ сказати. Страйкеры спокôйно безъ оружія машеровали. Стрѣлянє тревало три минуты. Потôмъ всѣ тѝ мордерцѣ, що стрѣляли на робôтникôвъ, повсѣдали въ кариты, що на нихъ чекали, а роспорошенѝ страйкеры порозбѣгали ся. 18 труповъ и богато раненыхъ остало на пляцу.

Публичный оскаржитель звертае увагу на всѣ тѝ погрозы шерифа и панкôвъ. Напр. „Мы побачимо, що въ Лятимеръ мы гôднѝ зробити!"

Другій чванивъ ся: „Я сподѣю ся шѣсть трупомъ положити." Иншій знову безщедно говоривъ: „Я не знаю по що насъ шерифъ возить цѣлый день сюды и туды, если мы анѣ одного зъ тыхъ злодѣѣвъ не можемо застрѣлити." — Ясно, якъ на долони, що цѣла та рѣзня була впередъ уплянована — Оскарженѝ маютъ по кишеняхъ револьверы въ судовôй сали!

(Дальше буде).

Дрôбный фейлєтонъ.

(Органическое розложеніе. — Свящ. I. Маляревскій подвизается. — Новый подвигъ о. Гр. Грушки. — Нашъ милый „А. Р. Вѣстникъ").

Протоерей А. Товтъ написавъ не злу статю въ „Ам. Пр. Вѣстнику" на тему „Органическое розложеніе." Мы мусимо признати, що деякѝ его уваги навѣть быстроумнѝ, а взагалѣ здраджае сей чоловѣкъ сильне и детайлѣчне интересоване ся церковно-американскими рускими справами. Одна мѣжъ иншими хитра премѣсса въ его осланю. Авторъ выходить зъ того становиска, що цѣла суть зла въ неводрадныхъ нашихъ церковныхъ обставинахъ — се унія. Се абсолютно мыльный погляд. Унія тутъ нѣ при чѣмъ. Унія собѣ унією, православіе собѣ православіемъ, а римо-католики собѣ римо-католиками. Головна вина нашихъ теперѣшныхъ церковныхъ хрѣй, то хапчивôсть и несвѣдомôсть положеня священникôвъ, що именують ся будущими першими апостолами Амер. рускои церкви (диви: Freeland) и недозрѣлôсть народа. Були бы тѝ священики иншѝ, бувъ бы той народъ тогды вже иншій, хоть бы такій, якъ теперь, а и були бы нашѝ нынѣшнѝ вôдносины иншѝ. А впрочѣмъ, чи-жь винувати ту одну або другу сторону? Яке приготоване для Америки привезли зъ собою священники, приѣхавшѝ зъ краю? Що було жадати вôдъ народа, котрый навѣть читати не вмѣвъ? Якъ вмѣли обѣ стороны такъ робили, а понеже грошѣ ще найлекше навчити ся раховати, отже священники мали грошѣ и раховали, а народъ богато не потребувавъ, тай бувъ вдоволеный. На розумныхъ людей можь-бы було въ корени зарадити злому: нема у насъ попертя вôдъ властій, мы зробимо самѝ собѣ власть — и конецъ. Нынѣ вже нашѝ „property" церковнѝ творили бы одно тѣло добре и сильно зъорґанізоване и на тôй то власне матеріяльнôй пôдставѣ мы могли бы оперти свою еґзистенцію, не оглядаючись нѣ на кого, анѣ на нѣчо. Есть нынѣ лихо, се фактъ. А дежь того лиха нема? Погляньте, отче протоерею, кôльканайцять лѣтъ на San Francisco? Пригадайте собѣ Шептонъ, Bridgeport, а може и другѝ вашѝ благодати. Тôлько у васъ робить ся тыхцемъ, по разрѣшенію, а у насъ явно. Най вариться, мусить переварити ся. Шумовины збере ся, чиста вода остане. Та ще зъ того абсолютно не выходить, щобъ народъ из-за того лиха горнувъ ся на православіе. Православіе нѣчимъ не рôжнить ся вôдъ католицизму и се абсолютизмъ и то абсолютизмъ. Православна ерархія жадае вôдъ народу церковныхъ „property", католицка такожь, якажь рôжниця? Скажѣть данѝ, якѝ бы тягнули нашъ народъ до православія, якѝ благодати его тамъ чекають? Та ваша стереотипна фраза: то наша прадѣдна вѣра. Говорене. Якъ бысьмо почали шукати за прадѣдными вѣрами, то хиба мусѣли-бысьмо дôйти ажь до поганства. Тота такожь була наша прадѣдна вѣра, ще навѣть старша, якъ православіе. А у Нѣмцѣвъ такожь колись панувавъ католицизмъ, а они нынѣ протестанты въ найбôльшôй части и не въ думцѣ имъ покликувати ся на ихъ прадѣдну-католицку вѣру. Нѣ, народъ вже думае въ Америцѣ, а якъ думае, то певно до православія не побѣгне. Та ще при кôнци о. протоерей зробивъ намъ тôлько чести, що назвавъ насъ соціялістами. Славно! А мы того не знали. Якѝ мы тамъ є, то є, менче о назву, але будьте переконанѝ, отче протоерею, що мы такъ щиро служимо нашому народови, якъ лише можуть люде, котрѝ, по своей щирости, хтѣли бы свому народови якъ найлѣпше служити!

О. I. Маляревскій подвизавъ ся минувшого року може найбôльше зô всѣхъ подвизникôвъ, навѣть бôльше, якъ о. Гр. Грушка.

Сежь прецѣ не жартъ переѣхати зъ Minneapolis до Winnipeg, по дорозѣ вступити до Stuartburn, а вôдтакъ поѣхати ажь до Yorkton, тамъ побачити кôлькохъ мужикôвъ, тай назадъ вернути. Правда дорога до Yorkton мае бути паскудна — 75 миль фѣрою, але хто мудрѣйшій то тôлько 25 миль фѣрою ѣде, а то проче все колѣями и колѣями. Чи-жь се не подвигъ? Та ще до того 1500 православного народа зловивъ въ свою сѣтку. Яке дурне балакане. Сей чоловѣкъ, якъ бы зъ мѣсяця на землю впавъ, — говорить такъ, якъ бы нѣколи въ своимъ житю на кольоніи въ Канадѣ не бувъ, якъ бы не мавъ понятія, що значить спосôбъ кольонізаційный въ Канадѣ. О. Маляревскому здає ся, що якъ вôнъ приѣде еще разъ до Stuartburn, якъ стане собѣ коло Міллера, якъ свисне, а ту вже сотки душъ коло него тай до нôгъ: спасай насъ батюшка, мы православнѝ и тôлько при тобѣ стоимо и стояти будемо. Sancta simplicitas! Почекайте, побачите. Треба знати душу нашого бѣдного мужика, а вы его не знаете, думаете, що се россійскій мужикъ! Нѣ, се Малоросъ, а о тôмъ, що вôнъ Малоросъ, повиннѝ вы добре памятати. Я властиво не знаю, о що ту сварити ся и кидати на себе громы? О. Дмитрôвъ заступавъ свою справу, о. Маляревскій свою, одже оба выповняли свои обовязки, справа була бы скôнчена. Росходить ся тôлько о то, що о. Маляревскій богато брехнѣ пописавъ. — Напр. пише о. Мал., що о Дмитрôвъ ѣздивъ до Beaver Hills и Saltcoats и тамъ православныхъ крестивъ, погребавъ, а навѣть цминтарѣ посвящовавъ. Та нѣчого бы не було злого, та що-жь священникъ мае робити, якъ приѣде на кольонію? Тôлько въ тôмъ заходить одна дуже важна рѣчь, що о. Дмитрôвъ на тыхъ кольоніяхъ нѣколи въ своимъ житю не бувъ, а телефонічного полученя зъ Winnipeg тамтуды нема. По що-жь такъ безгранично брехати? А прецѣ брехня не лицюе не тôлько зъ рясою, але навѣть зъ бородою нѣ.

Найлѣпше ще подобавъ ся менѣ о. Грушка. Сей чоловѣкъ вже цѣлкомъ подавъ ся на крамара. У него всьо купишь, — почавши вôдъ „10 заповѣдей божихъ для православныхъ",

(Продовжена на другôй сторонѣ.)

ЯКЪ ПАНЪ СОБѢ БѢДЫ ШУКАВЪ,

Казка

ИВАНА ФРАНКА.

(Дальше).

VI.

Вже починало днѣти, коли панъ пробудивъ ся зô свого тяжкого омлѣня. Сутѣнь стояла довкола. Отуманеный вôнъ лежавъ ще и помалу почавъ пригадувати. Темнѝ спомины якихсь страшныхъ снôвъ миготѣли въ его душѣ. Пôдвѣвъ голову, щобы оглянути ся довкола, та нѣчого не мôгъ побачити крôмъ тѣснои, сѣрои, квадратовои шпары надъ своею головою — маленького вôконця хлопскои хаты. Опустивъ голову и вдаривъ ся о тверду, холодну землю. И наразъ почувъ холодъ въ цѣлôмъ тѣлѣ и бôль, утому и непевнôсть помѣшану зô страхомъ, якъ чоловѣкъ, що будить ся зъ летаргу — въ темнôмъ и тѣснôмъ гробѣ.

Въ тôмъ якійсь голосъ перервавъ гробову тишину, голосъ страшный, хоча ледво чутный: тихій, остатный стогôнь конаючого въ тяжкихъ боляхъ, стогôнь, въ котрôмъ ще разъ проблысло цѣле житє повне терпѣня, болѣвъ и глухои розпуки.

— Грицю! Грицю! — кликавъ сей голосъ остатнымъ зъусилемъ перегнилыхъ и выплюваныхъ легкихъ.

Якась невыяснена сила попхнула пана. Въ одной секундѣ зôрвавъ ся зъ твердои своеи постелѣ, щобы бѣгти на сей покликъ. Якъ шаленый оглядавъ довкола, пригадувавъ щось, але нѣчого выразно не мôгъ пригадати. Передъ собою бачивъ велику глиняну пѣчь зъ розвалеными челюстьми и надбитымъ глинянымъ горшкомъ, бачивъ бруднѝ, глиною помазанѝ стѣны и малѝ вôконця, бачивъ деревяну полицю зъ мисками. Все те бачивъ при слабôмъ блиску сходячого сонця, що продиравъ ся крôзь мутнѝ шибы, але все те выдавало ся ему сномъ, страшнымъ, горячковымъ привидомъ. Правою рукою вхопивъ себе за лѣву руку, щобы переконати ся, чи то сонъ, чи ява — але наразъ задрожавъ, дôткнувши ся власного тѣла. Ему выдало ся, що дôткнувъ ся чогось чужого. Рука була груба, зъчорнѣла вôдъ гною и цѣпа, порепана, повна шрамôвъ и бородавокъ. Пôднѣсъ еѣ до свѣтла — страхъ страшенный! Пôднѣсъ другу — друга ще гôрша. Поглянувъ на себе — на нѣмъ була нужденна хлопска полотнянка, а пôдъ нею груба зрѣбна сорочка, перевязана лыкомъ замѣсць пояса.

Знову голосъ страшнѣйшій вôдъ першого. Зъ разу нѣбы початокъ якойсь глубокои и болючои щикавки, а потому кашель, сухій, довгій, невтипимый, що рвавъ груди и запиравъ духъ, що стискавъ серце слухача зелѣзными клѣщами.

Грôмъ, котрый ударивъ о десять крокôвъ вôдъ него, не бувъ бы его такъ перестрашивъ, якъ той страшный кашель, що розливавъ ся цѣлою каскадою проразливыхъ голосôвъ, переходивъ у свистъ, у глубоке харкотане, переставъ и на ново повертавъ и здавало ся, що кôнця мати не буде. Пôдъ враженемъ тыхъ тонôвъ панъ стоявъ на середъ хаты якъ остовпѣлый, не важучи ся навѣть звернути очей въ той бôкъ, вôдки они выходили.

Вкôнци кашель утихъ. И звôльна, нѣбы пертый якоюсь непоборимою силою панъ обернувъ очи въ той бôкъ. Цѣле его ество тремтѣло, вôнъ чувъ що мусить побачити щось страшне, щось таке чого ще нѣколи въ своимъ житю не бачивъ. Та коли поглядъ его упавъ на пожовклый, дрожачій въ передсмертныхъ судорогахъ кôстякъ невѣсты, на пôвъ голый, вôдкритый зъ брудкои плахты, зô спраглыми устами и палаючими вôдъ горячка очима, у него вернула память. Згадавъ усе: де вôнъ и хто его тутъ завѣвъ и по що? Згадавъ, що бачивъ сесю невѣсту вчора, пригадавъ навѣть свои дикѝ, немилосернѝ слова: „була піячка и нероба, а теперь умирае на сухоты" — але всѣ тѝ згадки, хочь яснѝ выразнѝ и логично зъ собою повязанѝ, выдали ся ему чимось такъ далекимъ, такъ давнымъ, що зôръ его душѣ нѣбы черезъ величезный темный яръ заледво сягавъ до нихъ, на тамтой бôкъ. Мѣжъ тымъ, що було вчора, а тымъ, що є нынѣ, лежала велика, неперебута, холодомъ зѣваюча пропасть. Що було на еи днѣ — вôнъ не бачивъ и не пробувавъ навѣть вôдгадати; здавало ся, що хтось на вѣки заборонивъ ему заглядати на дно тои пропасти. А прецѣнь въ нутрѣ своимъ вôнъ чувъ, що вôнъ той самъ, що бувъ учора, що мае той самъ засôбъ вѣдомостей и поглядôвъ. Лише въ серци своимъ чувъ змѣну. Здавало ся, що тамъ наразъ хтось розпанахавъ якусь заслону, по за котрою зразу вôдкрывъ ся цѣлый новый свѣтъ, якого вôнъ доси ще не бачивъ. Якесь дивне, всепроникаюче свѣтло поплыло зъ того нового свѣта и наповнило цѣлу его истоту. Не було се свѣтло тихе, погôдне, що вызывае усмѣхъ радости або мріи чутливои туги, але якесь палке, допкульне свѣтло, що болючо тремтѣло по нервахъ, болючо шарпало цѣле его ество, попыхало до страдженного походу по якôйсь тяжкôй, тернистôй дорозѣ.

И власне въ тôмъ сердечнôмъ ясновидженю було те страшне, що вôнъ побачивъ теперь въ лици, въ очахъ, въ постати конаючого кôстяка-невѣсты, а чого не бачивъ учора. Цѣле еи житє, цѣле пасмо терпѣнь, унижень и недостаткôвъ, що зложили ся на те, щобы зъ гарнои, веселои, живои дѣвчины зробити те, що тутъ лежало, стогнало и вило ся въ болю передъ нимъ на нужденнôй берлозѣ, — все те ясно въ однôй хвили стануло передъ очима его душѣ. Вôнъ знавъ еѣ вôдъ давна, вôдъ дитинства. Отець его взявъ еѣ зъ села до двора, щобы няньчила его сына. Еи кругле, румяне, усмѣхнуте лице зъ чорными якъ терень очима — се перша выразна згадка зъ его дитинячого вѣку. Довгѝ, тужливѝ пѣснѝ, що она спѣвала тихимъ але звучнымъ голосомъ, колысали его до сну, уносили на рожевыхъ хвиляхъ въ якусь чудесну, вачаровану краину, повну свѣтла, зелени и запаху. До неи било его дитяче серце першимъ, щирымъ привязанемъ, бо матери своеи вôнъ цѣлкомъ не знавъ и не памятавъ — умерла въ тыждень по его нарожденю.

И наразъ якійсь и чутный вихоръ перелетѣвъ могучими крылами понадъ его вôтцѣвскою палатою. Ганна посумнѣла и почала украдкомъ плакати по кутахъ. Хоча очевидно старала ся, щобы паничь не бачивъ еи слѣзъ, та паничь бачивъ ихъ часто. Чувавъ якѝсь живѝ розмовы вôтця зъ Ганною, по котрыхъ она выходила зъ покою зъ червонымъ вôдъ слѣзъ лицемъ. Въ кôнци зачудувавъ ся не мало, коли Ганна щезла зъ палаты. Тихцемъ выдано еѣ замужъ за

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA" Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda"
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA"
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зô стороны першои)

котрй було друкований въ „Свободѣ" 1895 р. а скôнчивши на тыхъ балабухахъ, що недавно зафундовавъ о. Грушка дѣтямъ на Рождество Христове. Зъ власнои скуднои пенсіи зафундовавъ. — Ваше Преосвященство, пôдвысшѣть о. Грушцѣ пенсію! — Нѣ, не всѣ потрѣбнѣ рѣчѣ можна купити у о. Грушки. Выйшла ему зô складу честь — вôнъ еѣ роспродавъ ще тогды, якъ мешкавъ надъ рѣчкою. Бѣдачиско подвизае ся, якъ може. Навѣть на Сиберію людей зъ Америки высылавъ бы, а ту пенсіи таки не пôдвысшають.

Про нашь милый „А. Р. Вѣстникъ" вôдъ нашого милого „Соединенія" нѣчого не напишу вамъ, бо нѣчого про него не знаю. Вôнъ нѣчого не пише, буквально нѣчого, хоть выходить що тыжня навѣть. Хоть бы бувъ про „общія интересы" и сего року писавъ — а и то нѣ. Тай то немала штука нѣбы щось писати, а властиво нѣчого не писати.

SPECTATOR.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

ДОПИСЬ.

Olyphant, Pa. Febr. 2, 1898.

Свого часу було написано въ „Свободѣ," що газета „Свѣтъ" выходить на „коровячôй" улици въ Oldforge, Pa. О. Грушка протестувавъ сильно противъ сему и казавъ, що улиця тая называе ся не коровяча, але Church Street, с. е. церковна. — Мы зразу повѣрили, ало не на довго, бо скоро лишь прочитали друге число „Свѣта", то сейчасъ стало намъ ясно, що газета така не може выходити на улици церковнôй, близко храму божого, але що найменше на „коровячôй", если вже не „с....." А чому? — послухайте.

Дня 11. януара 1898 р. устроила руска читальня въ Олифантѣ баль. Часъ той выбрано тому, що того самого дня мала вôдбутись въ Олифантѣ пôврôчна конвенція „Союза," отже кромѣ своихъ людей на балю могли бути еще чужосторонній люде и священники и такъ могли однй другихъ пôзнати, поговорити зъ собою и забавитись. Кромѣ забавы однакъ, читальники нашй урадили собѣ, що буде еще маленькій вечерокъ зъ декляміціями, спѣвами и бесѣдами. И справдѣ вечерокъ такій бувъ и удавъ ся якъ не можна лѣпше, зъ тымъ хиба выняткомъ, що няного дописувателя „Свѣта" А. Шоста кумъ Кобанъ выкинувъ за дверѣ за неприличне заховуване ся. На вечерку промавляли зъ гостей: оо. Пôдгорецкій, Бончевскій, Макарь, Дмитрôвъ, д-ръ Шлюпасъ и п. М. Демчко. Всѣ они говорили о справахъ интересуючихъ живо нашого руского робôтника, а не о „Свободѣ" и „Союзѣ". Всѣ они говорили по руски, кромѣ д-ра Шлюпаса. Д-ръ Шлюпасъ, звѣстный на цѣлу околицю докторъ и великій прихильникъ робучого народа, говоривъ по польски, але лишь тому, що еслибъ бувъ говоривъ по англійски, нѣмецки, або литовски, то певно нѣхто зъ нашихъ людей, анѣ навѣть А. Шостъ его не розумѣвъ бы.

Отъ и такій бувъ той баль и вечерокъ, а що такій бувъ, а не иншій, то мы можемо на тое не оденъ, але сотки пôдписôвъ представити.

Тымчасомъ що пише о тôмъ всѣмъ о. Грушка?

ПИШЕ:

1. Що баль урядивъ „Союзъ", а не читальня — а се брехня.
2. Що спроваджено собѣ поляка, чи жида якогось пройдисвѣта, щобы той бесѣду говоривъ по польски. — Се не бувъ Полякъ, жидъ, анѣ пройдисвѣтъ, але нашь гôсть, горячій литовскій патріотъ, котрого Поляки радй-бъ въ ложцѣ воды утопити — и прихильникъ робôтниковъ.
3. Що Андр. Шостъ во всеуслышаніе щось тамъ говоривъ — мѣжь тымъ, якъ вôнъ языкомъ не мôгъ навѣть добре обертати.
4. Що „польскій" мовця загикавъ ся и иновъ его выкидати — а се таки ложь, бо А. Шоста выкинувъ кумъ Кобанъ.
5. Що священники попившись, цѣлували ся зъ робôтниками.— Хто якъ хто, але о. Грушка до піякôвъ нѣкому доганяти немае права — тай люде видѣли, якй священники були пяній. А если-бъ и цѣлували ся — чого не було — то и такъ не було бы нѣчо въ тôмъ злого. Адже-жь о. Грушка, яко православный священникъ, такожь цѣлуе ся зъ народомъ и то не лишь зъ робôтниками, але и робôтницями...
6. Що хтось тамъ на балю выдиравъ людямъ Бога, чи вѣру въ Бога. — Мы о тôмъ нѣчого не знаемо, анѣ нѣчого такого не видѣли, а знаемо лишь то, що кождый, що прійшовъ зъ балю, мавъ и дальше вѣру въ Бога и свого Бога въ серци. Хиба що А. Шостъ не принѣсъ домôвъ свого „бога", але то вже друга справа. Но конче мусѣвъ ему хтось на балю его „бога" выдерти — вôнъ мôгъ стратити его еще „во время оно", коли колектувавъ на руску церковь въ Олифантѣ.

Ну и скажѣть теперь добрй люде, чи може така газета, що лишь брехню пише и людей невинно болотомъ обкидуе, выходити на церковнôй улици? Мы думаемо що нѣ, та що такôй газетѣ найвôдповѣднѣйше мѣсце коровяча улиця, а то тымъ больше, що такъ А. Ш. якъ и о. Грушка знали добре, що то неправда, що они пописали, але пописали тое умысно длятого, щобы насъ передъ людьми, що мешкають на дальшихъ плейзахъ и на балю не були, очернити и болотомъ обкинути.

Наконець скажемо, що дуже прикро намъ було то все писати, тымъ больше, що въ тую справу замѣшаный А. Ш., братъ Методія Шоста, нашого дуже доброго и чесного патріота, що и до читальнѣ и до братства и до хору належить. Але що робити — коли насъ за языки тягнуть, мусимо вôдповѣдати и то чисту правду, хоть бы и на рôдного тата.

Въ имени руской читальнѣ им. Марк. Шашкевича въ Olyphant, Pa.

Ив. Арданъ, голова. — **Анд. Пыжь,** секретарь.

Зъ Mc Adoo, Pa.

Дня 20 децембра 1897 р. галицкй Русины въ Mc Adoo, Pa. заложили спомагаюче Братство им. „Покровы Пр. Богородицѣ", котрого майже усѣ члены вписали ся до „Р. Н. Союза." — Щасть Боже новымъ братямъ!

НОВИНКИ.

Банкетъ панôвъ фабрикантôвъ.

Панове фабриканты урядили собѣ въ Ню Йорку свою рôчну конвенцію, на котру запросили собѣ такожь президента McKinley-а.

Мѣжь иншими поставили тй паны резолюцію, котра есть скаргою на велике оподаткование фабрикъ. Розумѣе ся, що ту резолюцію приняли всѣ присутнй богачѣ зъ ентузіязмомъ.

Вечеромъ того дня вôдбувъ ся банкетъ въ Вальдорфъ Асторія готелю, на котрôмъ перше слово, якъ пристоить, забравъ нашь милый президентъ McKinley. Вôнъ хоть не великій бесѣдникъ, однакъ потрафивъ на стôлько сказати, що теперь всюды по Спол. Державахъ пануе добробытъ и ще навѣть лѣпшй часы будуть якъ теперь, тôлько треба троха вычекати.

Другй панове балакали при добрôмъ шампанѣ о своей великодушности для робôтникôвъ, такъ якъ колись шляхта польска не могла нахвалити себе по сеймикахъ, яка то она добра для своихъ пôдданныхъ, що имъ панщину роблять. Говорено такожь про робôтничй організаціи, розумѣе ся, якъ про вовкôвъ, що хочуть вôвцѣ красти. Зачинають теперь вже говорити про робôтникôвъ, то добре. До недавна анѣ словомъ не спôмнули про тыхъ чорныхъ невôльникôвъ. — Ану най робôтники запросять президента на свою конвенцію, чи приѣде? Якъ бы его робôтники поставили президентомъ, то мусѣвъ бы приѣхати, якъ теперь мусѣвъ показати ся передъ богатыми фабрикантами.

Утонувъ.

Зъ понедѣлка на второкъ, 25. сѣчня, въ ночи, корабель „Tillie", котрый вôзъ амуніцію на Кубу и вôдъ якогось часу выслугувавъ ся повстанцямъ — затонувъ. Уратовали ся 19. морякôвъ и Кубанець, а 4 Кубанцѣ лишили ся пильнувати пороху на днѣ моря. Кубанцѣ кажуть то, що на корабли мусѣвъ находити ся зрадникъ — по нашому „хрунь", бо передъ вôдъѣздомъ зъ порту корабель оглядали и знайшли его въ добрôмъ станѣ.

Христіяне мордують.

Ще не притихли вѣсти про рѣзню Верменъ-Христіянъ Турками, а вже надходять новй зъ Персіи. Ото Иванъ Бадель, студентъ одного зъ американьскихъ університетôвъ, родомъ зъ Персіи, отримавъ зъ вôтчины вѣсть, що Магометаны выдали святу вôйну христіянамъ. Послѣднй схоронили ся въ россійскôмъ конзулятѣ. Намѣсникъ околицѣ выславъ вôйско для успокоеня, але се не помогло. Гей, гей! Коли то першій чоловѣкъ по Бозѣ, ихъ пророкъ Магомедъ, подасть своимъ вѣрнымъ пробку больше религійнои терпимости и розуму?

Бити трампôвъ.

Въ однôмъ county, въ Пенсильвеніи, зôйшли ся фармеры на вѣче и ухвалили кождого трампа, що покаже ся въ нихъ, казати выпровадити за границю, а якъ бы знову показавъ ся, порядно вытрепати. Добре таке балакати сытому фармерови, але кôлько то нынѣ въ Америцѣ бѣдного народу, що немае де головы склонити, нѣ звôдки кавалка хлѣба роздобути. Колись Jefferson сказавъ: „Я анѣ на улицяхъ мѣстъ сего краю, анѣ по дорогахъ нѣколи анѣ одного жебручого Американця не бачивъ." Нынѣ вже жебрають не тôлько простй робôтники, але и ученй люде. Занятія нема, хлѣба нема — нѣчого не лишаесь, хиба жебрати.

Тѣшать ся

Американьскій фабричный свѣтъ ликовствуе, що продукція желѣза въ Сполуч. Державахъ нѣколи не була велика якъ въ минувшôмъ роцѣ. Въ 1897 р. выпродуковано 9,639,825, тонъ, отже о 200,000 тонъ больше понадъ дотеперѣшну найбольшу цифру. Тѣшать ся паничѣ, але забули, що те желѣзо выпродуковали робôтники, котрымъ нѣколи такъ лихо не плачено якъ въ роцѣ минувшôмъ.

$10.000 ЗА ГОЛОСЪ.

John C. Otis, зъ Cinsinnati, зôзнавъ передъ комісіею, котра мае провѣрити пôдкупства при выборѣ республиканского боса М. Ганны, що ему за голосъ офѣровали 10 тысячокъ доларôвъ. Въ той цѣлôй брудной исторіи мае бути вмѣшаный и президентъ McKinley.

Грѣшникъ въ „Ивановой хатѣ."

Троянъ, редакторъ одной нѣмецкои газеты, за образу пруского цѣсаря зôставъ 25. сѣчня засудженый на 2 мѣсяцѣ вязницѣ. Въ своей газетѣ помѣстивъ вôнъ карикатуру цѣсаря, Вільгельма, промовляючого до жовнѣрôвъ, що не можна бути добрымъ жовнѣромъ, если есть ся злымъ христіяниномъ. На то покивують головами Вільгельмъ, В. Наполеонъ и Леонідасъ, котрй були добрыми жовнѣрами, хочь злыми христіянами. Най же теперь сидить въ козѣ, бо повиненъ бувъ знати, що зъ „ласки божои помазанникôвъ" въ старой Европѣ ще не можна ображати.

Треба кіѣвъ.

Mr. Walter Willcox, професоръ соціяльныхъ наукъ и статистики на університетѣ въ Buffalo, державъ вôдчить „про зброднѣ и збродвярôвъ." На диво дивне и нечуване при кôнци 19 столѣтія, панъ професоръ заявивъ ся за кіями по-при иншихъ карахъ. И то въ Америцѣ щось подôбного можь почути вôдъ професора університету. Не першій то чоловѣкъ зъ высшого свѣта, що знайшовъ ся зъ такимъ поглядомъ. Въ Elmira, N. Y. есть великій поправчій дôмъ для хлопцѣвъ и вже дорослыхъ мужчинъ. Нѣхто бы навѣть не подумавъ, що тамъ обкладають хлопцѣвъ кіями. Директоръ того закладу Z. L. Brockway робить собѣ що хоче, власти о тôмъ знають и нѣкому черезъ голову не перейде, що се крайне варварство. А того варварства по Америцѣ ще дуже повно

Бачнôсть!

На пôврôчнôй конвенціи „Р. Н. Союза" ухвалили урядники товариства велике добродѣйство для тыхъ, що ще не належать до „Союза." Рѣшено такъ, що хто не переступивъ ще 35 року житя може приступити до „Р. Н. Союза" безъ вступного, але тôлько въ мѣсяцю мартѣ. Передъ тымъ и потому буде вымагати ся на ново вступного. Спѣшѣть ся-жь записувати въ тôмъ мѣсяцю мартѣ громадно до „Р. Н. Союза", бо шкода пропустити такои доброи случайности—стати членомъ товариства безъ вступного.

пастуха Гриця и выправлено до села, зъ часомъ погнано й на панщину. Паничь мавъ тодѣ вже вôсѣмъ лѣтъ и не потребувавъ няньки. Цѣкавый бувъ, що стало ся зъ Ганною, але не смѣвъ пытати про се вôтця. Тôлько услужный Олекса, новый пастухъ двôрскій, розповѣвъ ему все такъ докладно и зъ такими смѣшными додатками, що паничь посмѣявъ ся не мало и забувъ про Ганну.

Швидко по весѣлю она захорувала и вродила сынка. Коли прійшла до здоровля, погнали еѣ вразъ зъ мужемъ на паньскôй ланъ. Положила дитину до кобелѣ и пôшла. Клала еѣ разомъ зъ кобелею въ борозду и обставляла довкола снопами, щобы лежала въ тѣни. Жіючи вôсѣмъ лѣтъ у дворѣ, вôдвыкла вôдъ тяжкои працѣ; жала кепско, поволи и мучила ся при тôмъ дуже. Польовый, котрый вôдъ давна мавъ еѣ на оцѣ, теперь, коли була жѣнкою другого, дуже часто заохочувавъ еѣ до працѣ ударами канчука; жала поливаючи сльозами волосе. Польовый не пускавъ еѣ до дитины, котра плакала въ кобѣлцѣ до розпуку и рвала своимъ голосомъ еи материньске серце. Мужь еѣ не любивъ, дитину еи ненавидѣвъ и коли прійшла зморена и освягла, докучавъ еѣ тымъ, чому не була винна, або бивъ еѣ за леда слово. Такъ плыли еѣ лѣта, тй лѣта молодй, котрй въ житю чоловѣка звычайно бувають райскимъ огородомъ середъ нужденныхъ пôль и пустарôвъ.

За два роки почорнѣла, высохла, збрыдла такъ, що годѣ еѣ було пôзнати. Погасли живй искорки въ еи очахъ, смѣхъ утѣкъ зъ устъ. Почала напивати ся. Такою бачивъ еѣ перазъ паничь, коли вернувъ зô школъ на вакаціи. На панщинѣ спѣвала розпустнй пѣснѣ, смѣяла ся вôдбираючи удары канчуками, а вôдбирала ихъ

зята пôдганявъ еѣ, чи то махнувши на неѣ рукою, чи то зъ иншои якойсь причины, про котру голосно йшли бесѣды въ селѣ и у дворѣ.

Бачивъ тако-жь паничь еи дитину, тоту нещасну, опущену и занедбану дитину. Лазила довкола хаты брудна, замурзана, въ однôй сороччинѣ, обливанôй що день борщемъ и посыпуванôй порохомъ, лазила то плачучи жалôбно зъ голоду, то знову муркотячи щось собѣ и спѣваючи пôдъ носомъ та зъ подивомъ и страхомъ вытрѣщуючи свои великй, красивй, синѣ оченята на кождого перехожого. Якимъ глубокимъ болемъ переймае теперь ще серце паньске сама згадка про тй очи, такй подôбнй до его власныхъ! Живо, зъ убійчимъ упоромъ стае передъ нимъ думка: „Адже-жь се бувъ мôй братъ! де вôнъ теперь? що зъ нимъ стало ся?"

— А, знаю! — вôдповѣвъ самъ собѣ на те пытане зъ тою самою поражаючою яспостю.

— Тамъ вôнъ на печи лежить, я бачивъ его вчора! Знаю, знаю, — додавъ, згадаючи его исторію. Коли дôйшовъ до десяти лѣтъ, взято его до двора за пôдпасича. Пасъ телята, потому коровы въ лѣсѣ, а коли разъ погубивъ худобу и вернувъ зъ однымъ лише батогомъ до двора, копнувъ его розгнѣваный завѣдатель у груди чоботомъ, такъ що вôдъ разу почавъ плювати кровю а потому казавъ его ще высѣкти канчуками. Не вставъ вôдъ того дня — отець и мати понесли его зъ плачемъ на ношахъ до хаты. То було передъ двома роками.

И панъ въ одну мить скочивъ на припѣчокъ и поглянувъ у темный кутъ на великôй глиняной печи. Пôдъ брудными шматами лежавъ тамъ другій костякъ посередъ убійчо смердячого повѣтря. Лице подовгасте, высохле, вôдъ давна

уже выгаслй, недвижно поглядали на стелю. Анѣ голосу, анѣ стогнаня не було чути, лише рѣдкій, тяжкій вôддыхъ пôдносивъ груди. Ноги були вже холоднй. Очевидна рѣчь, що остатня искра житя ледво вже тлѣла въ тôмъ до решты выссанôмъ тѣлѣ.

— То братъ твôй! — крикнуло щось въ нутрѣ у пана такъ голосно, що вôнъ переляканъ ся того своего власного внутрѣшнього голосу.

И вôдчуваючи серцемъ усе те, що тй люде перетерпѣли въ своимъ житю, вôдчуваючи якъ близькій, якъ коли бы они були частею его самого, вôнъ почувъ, якъ зимный пôтъ краплями выступавъ на его чолѣ. Тôлько теперь вôнъ пôзнавъ, що е бѣда, пôзнавъ чимъ она е. Не самъ бôль тѣлесный не грызота сумлѣня, не знеохота, безнадѣйнôсть и розпука — але все разомъ — тй рухи хробака настоптаного ногою, те ломане и ныдѣне живои людины пôдъ важкими колесами суспôльнои несправедливости.

— Боже мôй! досыть, досыть того виду! — зойкнувъ панъ зъ глубины душѣ и кинувъ ся до конаючои невѣсты, котра знову почала каплити.

VII.

Довга тѣнь закрыла вôконце; деревлянымъ костуромъ застукано о шибу.

— Гей Грицьку, ты ще дома? — кликавъ зъ надвору голосъ атамана.

— Дома — вôдповѣвъ панъ.

— Збирай-же ся на паньске, сѣно возити!

— Не можу, — вôдповѣвъ панъ. — Жѣнка моя конае, дитина вмирае.

— Покидай ихъ, нема часу! — крикнувъ атаманъ.

— Якъ-жежь покидати умираючихъ?

нехай и безъ тебе здыхають, а ты йди! Памятай, що якъ другій разъ тутъ прійду, щобымъ тебе вже не заставъ!

Атаманъ пôйшовъ, а панъ стоявъ коло вмираючои, якъ оголомшеный, дивуючи ся самъ собѣ, въ якій способъ вôнъ назвавъ еѣ своею жѣнко, длячого вôдозвавъ ся на покликъ „Грицьку," длячого не давъ атаманови пôзнати ся яко панъ. Стоявъ такъ довго хвилю, подавъ воды хорôй, поправивъ лахманы на хлопцю, котрый ледво дыхавъ, хотѣвъ ще щось робити, самъ не знаючи, що мае робити, коли въ тôмъ скрипнули дверѣ и вôйшовъ атаманъ.

— Ты ще тутъ? — крикнувъ вôнъ вамѣсць поздоровленя.

— Алежь... алежь... простогнавъ панъ, чуючи, що дрожить передъ своимъ власнымъ слугою.

— Я тобѣ казавъ, лайдаку: йди! — крикнувъ атаманъ и що сиды вдаривъ его костуромъ по плечахъ, потому вхопивъ за волосе и поволѣкъ вôдъ постелѣ до сѣней. Панъ ишовъ якъ неживый, анѣ не думавъ супротивляти ся.

— Бери шапку и вилы! — крикнувъ атаманъ и вдаривши его въ каркъ такъ, що ему ажь свѣчки въ очахъ засвѣтили ся, пихнувъ его впередъ себе.

— Грицю! Грицю! — роздавъ ся зъ нутра хаты протяжный, жалôбный голосъ.

— Маршь, нехай здыхае стерво! — крикнувъ атаманъ. Похиливши голоту якъ вôлъ пôдъ обухъ, зъ вилами и граблями на плечахъ, панъ выйшовъ на улицю.

Улиця була пуста. Сонце вже высоко пôдôйшло. Очевидно всѣ вже пошли на паньске — вôнъ бувъ остатный. Почавъ бѣгти, гнаный якимсь глухимъ, звѣрячимъ страхомъ и проклонами атамана, а въ душѣ его непастанно роздавъ ся страшный кашель и крикъ копаючои: „Грицю! Грицю!"

Бончевъ засудженый на смерть.

Проти Дечка Бончева, адъютанта капітана болгарского князя Фердинанда, 25. сѣчня скôнчивъ ся процесъ, въ котрôмъ засудили его на смерть за то, що замордувавъ свою любку, Анну Шімонъ родомъ зъ Угорщины. Тому два роки та хороша дѣвчина сподобала ся ему, вôнъ ставъ зъ нею жити, а навѣть придбавъ потомка. Але де нема бізнесу, тамъ и любовь ничь варта. Бѣдный Дечко потрѣбувавъ богато грошей, котрыхъ хороша Гануся не мала, отже рѣшивъ одружити ся зô старою але красшою на гроші. А щобы Гандзя не перешкаджала, пославъ еѣ до ей родичѣвъ въ Угорщину. Коли-жь она довѣдала ся о пôдлôмъ замѣрѣ свого любовника и вернула, то Дечко въ намовѣ зъ однымъ поліцейскимъ комісаромъ и жандармомъ вывезли еѣ въ ночи зъ дому и втопили въ рѣцѣ, Маріца. За те судъ засудивъ ихъ обохъ на смерть, а жандарма увôльнивъ, бо жандармови они сказали, що мають таке порученє вôдъ князя. За таку любовь справедливо належить ся обойчикъ на шію.

Завернули шляхтича.

Кораблемъ „Ems" приѣхало минувшого тыжня 200 Италіянôвъ, а помѣжь ними оденъ польскій шляхтичь — Казимірь Ritter von Петрасевичь. Вôнъ казавъ, що бувъ офіцеромъ при австрійскôмъ вôйску (не велика то честь — примѣтка зецера), однакъ нѣчого не помогла ему шаржа и шляхотскій титулъ. Завернули бѣдолаху за те, що вôдъ одної дѣвчины выдуривъ на корабли $6.00 и обѣцявъ въ Ню Йорку вôддати, що оказало ся простымъ ошуством. — Та якъ бѣдака ще що вкравъ въ Австріи, якъ то шляхта теперь звыкла, то на смѣхъ та на встыдъ замкнуть до арешту шлятича.

Не втекла.

Жѣнка одного гандляра деревомъ, зъ Есіґъ, тайкомъ покинума свого мужа. Мужь догадуючи ся, въ яку сторону повандровала, давъ знати на поліцію, а яко ознаку подавъ, що его жѣнка важить точно 80 kl. На одной стаціи потягъ ставъ, панѣ высыпали ся зъ ваґонôвъ, а поліція вже ждала. Якъ же ту пôзнати, коли тôлько панѣ. Не думаючи богато, стала важити кожду паню за порядкомъ. Одна важила 80 kl. и се була якъ разъ невѣрна жѣночка. — Жѣнки не важте ся и не втѣкайте!

Фабрикація ангеликôвъ.

Не лише въ польской Варшавѣ, але и въ Ню Йорку вмѣють фабрикувати ангелôвъ. Ось минувшого тыждня найдено на улицяхъ двое неживыхъ немовлятъ. Одно було запаковане въ чорной ручной торбѣ, а друге въ пачцѣ въ лахахъ. Обое роду мужеского зô слѣдами удушеня на шиѣ. Поліція слѣдить и довѣдала ся вôдъ одного кондуктора на стрѣткарѣ, що бачивъ зъ тою торбою одну чорно убрану паню, котра закидала его рôжными пытанями, а опôсля высѣла. Се впало ему въ очи. Шукайте теперь чорнои панѣ.

Бѣдні капітаны вôдъ поліціи

Въ Чікаґо 7 капітанôвъ вôдъ поліціи здеградовано на простыхъ полісменôвъ.

Новѣ книжки.

Партія „Social Democracy" (напрямъ Дебса) въ Cicago, Ill. выдала аґітаційну книжку пôдъ титуломъ „Merry England." Та обемиста книга 200 сторôнъ дванайцятки, коштує всего 6 цнт. Хто купуе 25 еґз., заплатить тôлько одного доляра. Адресъ такій: „The Social Democracy", 504 Trade Building, Chicago, Ill.

— „Літературно-Науковий Вістник" выходить разъ на мѣсяць великою книгою. Коштує на рôкъ всего 5 дод. Адреса: Літ. Наук. Вістник, Ул. Академична 8, Lemberg, Austria, Galicia. А також редакція „Свободы" пріймає пренумерату.

Польска соціялістична пропаганда.

Польскій соціялістичный календарь на р. 1898 мѣстить списъ всѣхъ польскихъ робôтничихъ товариствъ и газетъ. Въ Австро-Угорщинѣ, Нѣмеччинѣ и Америцѣ есть 150 такихъ товариствъ, а крôмъ тыхъ суть ще въ Цірпху, Парижи и Ріо-жанейро. Въ бôльшôй части газеты друкують ся у Львовѣ и Краковѣ, одна въ Варшавѣ, одна въ Берлинѣ и одна въ Льондонѣ. Найзавзятѣйша пропаганда веде ся теперь на Шлезку.

Кôлько на свѣтѣ besѣдъ?

Оденъ французкій географъ каже, що на цѣлôмъ свѣтѣ есть нѣ менше нѣ бôльше лишь 5000 нарѣчій а 860 бесѣдъ, цѣлкомъ рôжныхъ. Въ Европѣ нарахувавъ той ученый 89, въ Африцѣ 114, въ Азіи 123, въ Америцѣ 417, а решта 117 мовъ по рôжныхъ островахъ. Варта бъ спытати ся того ученого, чи почисливъ також нарѣчія, чи тамъ мовы „Амер. Руск. Вѣстника" або галицкого „Галичанина." Бо тогды выпало бъ ще бôльше.

Милостивый монарха.

Нѣмецкій цѣсарь помиловавъ редактора Трояна, котрого за образу маестату засудивъ бувъ судъ на два мѣсяцѣ вязницѣ на фестунґу. — Редакторôвъ засудженыхъ за образу маестату провадять черезъ улицѣ мѣста въ кайданахъ.

Не треба коней.

Писавъ кôнскій гандляръ до свого приятеля до Вашинґтону, чи не треба тамъ коней. Той вôдписавъ ему такъ: Ту въ насъ ѣздять мешканцѣ або електричными карами, або на байсикляхъ, а правительство заосмотрѣло ся ослами, отже не треба коней.

Кобы танъ подѣлити помѣжь робôтниковъ?

Въ головной касѣ въ Вашинґтонѣ назбирало ся ажь $163,670,000 резервового гроша въ золотѣ. Тамъ лежать грошѣ безъ хôсна, а бѣдный робôтникъ ѣсти немае що.

Пошесть лютить ся.

Зъ столицѣ Индіи, мѣста Бомбаю 27. сѣчня донесли урядовѣ вѣсти, що въ послѣднôмъ тыждни вмерло на холеру 834 людей.

Кôлько Индіянъ въ Америцѣ?

Всѣхъ Индіянъ рахують нынѣ тôлько 249,273. На школы индіянскѣ выдала держава въ 1896 р. 2,056,515.00.

Величезна буря.

Дня 2. с. м. лютила ся страшна снѣговиця въ Бостонѣ и на околици. 36 людей стратило жите — 7 міліонôвъ школы.

Читаємо въ „Амер. Русск. Вѣстнику."

Въ Ню Йорку була така страшна буря, що ажь домами колысала. Нашь редакторъ, якъ писавъ вступну статю, то ажь ножицѣ зъ рукъ зô страху выпустивъ.

Американьскій помыслъ.

Оденъ Американецъ копавъ за нафтою дуже глубоко, вложивъ въ тое предприємство свôй малый капиталъ, але на его нещасте, та яма засыпала ся цѣлкомъ. Що-жь робити? — Скидає зъ себе все свое убране и кладе надъ ямою. Люде переходячи здивовали ся, що лежить убране надъ засыпаною ямою, дали знати властямъ, котрі своимъ коштомъ вôдкопали яму, бо думали вôдшукати засыпаного якогось чоловѣка. Коли выкопали на ново, властитель надôйшовъ и красно имъ подякувавъ за тое добродѣйство, бо дѣйсно показала ся другого дня нафта.

Дивацке завѣщанє.

Въ Вѣдни умеръ оденъ дивакъ, що записавъ великій свôй маєтокъ шестьомъ сестрѣнцямъ и шестьомъ сестрѣнницямъ, але пôдъ условіемъ, що кождый сестрѣнець мае взяти собѣ за жену, именемъ Антонину, а кожда сестрѣнниця мае постаратись о мужа, именемъ Антôнъ. Всѣ перворôдні дѣти зъ тыхъ супружествъ мають называти ся Антôнъ, або Антонина и всѣ слюбы мають бути заключенѣ въ день св. Антонія, — Шкода що еще забувъ установити, чи слюбы мають вôдбувати ся въ день, чи въ ночи?

Полякъ о Полякахъ.

Газета польска „Patryota" на повитане оо. езуѣтôвъ, прибувшихъ зъ св. місією, такъ пише: „Двохъ оо. езуѣтôвъ (Поляковъ) прибуло ту до Філядельфіи въ цѣляхъ місійныхъ. Оденъ зъ нихъ важить около 300 фунтôвъ". Наша Русь американьска не може еще похвалити ся такими патріогами.

*

— Въ Спол. Державахъ мають право голосованя и бути выбраными до всѣхъ урядôвъ, крôмъ на урядъ президента, женщины въ слѣдуючихъ державахъ: Colorado, Utah, и Wyoming. Въ Kansas можуть женщины голосовати тôлько при муніципальныхъ выборахъ.

*

— Въ Канадѣ потребують 1000 робôтниковъ до будовы колеѣ въ Crow's Nest. Платять $1.50—$1.75 денно. Ану, чи нашѣ люде пôдуть до роботы, чи будуть выгрѣвати ся при пецахъ?

Вѣсти робôтничі.

— Boston, Mass. Въ сенатѣ державы Мезечузетсъ предложивъ сенаторъ Williams внесене, щобы ґуберняторъ вызначивъ комитетъ, складаючій ся зъ 5 членôвъ, котрый мавъбы ся заняти розслѣдженемъ положеня ткачѣвъ въ тôй державѣ и свое спарвоздане предложити слѣдуючой леґіслятурѣ. Се здасть лишь лапка на хвильку, щобъ втихомирити робôтниковъ, котрі теперь страйкують и цѣлкомъ не думають уступити. Панамъ сытымъ прецѣнь такъ ходить о добро робôтника якъ псу о пяту ногу.

—Youngstown, O. По всѣхъ фабрикахъ желѣзныхъ запевнена робота на цѣле лѣто, бо есть богато замовлень. Фабрика „Youngstown Bridge Co.", котра була два разы згорѣла, незадовго скôнчить ся будувати.

— Detroit, Mich. Въ копальняхъ Карнеґого въ Ironwood знижено 4000 робôтникамъ платню о 10 проц. — По сталевыхъ фабрикахъ того самого миліонера въ Homestead пообтягowано також немилосердно робôтникамъ центы, за то въ тыхъ фабрикахъ мають достарчати сталевыхъ плытъ до военныхъ кораблѣвъ за менчу цѣну якъ $300 за тону. Споминаемо про се для того, бо минувшого року оповѣстило правительство Сполуч. Державъ, котре до сего часу замовляло тѣ плыты въ его фабрикахъ, що если вôнъ буде надальше жадати ту саму цѣну, то правительство буде мусѣло замовляти де инде або поставити свои фабрики. Зарôбку шкода стратити, зыску не можна пропустити, для того треба обтягнути робôтникови платню — подумавъ собѣ милосердный миліонеръ.

— До фабрики American Steel Casting Co. въ Sharon, Pa. мають добудоватись зъ днемъ 1. марта дальшѣ вôддѣлы, въ котрыхъ знайде занятіе 200 робôтниковъ.

— New York, Цѣна за тверде вугле пôднеслась о 10 цт. на тонѣ.

— Компанисты великои желѣзнои фабрики Wheeling Iron & Steel Co. въ Benwood, W. Va. оповѣстили були робôтникамъ знижене платнѣ вôдъ 10 до 50 проц. въ наслѣдокъ того повставъ страйкъ, страйкує 1000 люда.

— Bridgeport, O. Зъ причины, щѣ въ копальняхъ въ Kellys выдалено безъ поводу богато робôтниковъ, застрайковали 100 майнерôвъ.

— Cleveland, O. Всѣ фабрики того краю, занимаючій ся выробами цвякôвъ и дроту, злучились въ могучій тростъ зъ капиталомъ $87 миліонôвъ долл. Въ наслѣдокъ того полученя пôдвысшено цѣну о оденъ доляръ за тону а въ мартѣ мае наступити дальше пôдвысшене. Непомогли-бъ и 87 миліонôвъ, если-бъ мѣжь робôтниками була єднôсть, солідарнôсть.

— На день 15. февруара скликана конвенція майнерôвъ пітсбурскои околицѣ въ цѣли выбору новыхъ урядниковъ уніи до Альтоны.

— На рѣцѣ Hudson вырубують теперь лѣдъ. 1500 робôтниковъ працює, щобы нарубати 650,000 тонъ леду.

— Хотяй страйкъ робôтниковъ, працюючихъ по фабрикахъ бавовняныхъ выробôвъ, треває вже четвертый тыждень, нема найменшого выгляду на скоре его полагоджене, бо обѣ стороны, робôтники и хлѣбодавцѣ, не хочуть уступити. Страйкъ потреває ще не знати якъ довго. Коли-бъ покривдженѣ робôтники всюды тримали ся разомъ, побѣда була бы скорша — тымчасомъ декуды робôтники не знають чи не хочуть розумѣти солідарности и черезъ те псують лишь и продовжають справу, пр. въ Willimantic, Conn. знижено платню о 10 проц., они згодили ся на то, бо робять дальше за знижену платню.

За „Свободу" належить ся заплатити!

Де-що цѣкавого.

— Трафляють ся часы, въ котрыхъ наймудрѣйшимъ е той, котрый знае найменше.

— Сли паньскѣ редакторы, проповѣдники и політики, котрѣ стоять въ услугахъ капіталізму, твердять, що тѣ, що орґанізують робôтниковъ, хотять знести приватну власнôсть, суть подôбнѣ до того сотворѣня, що сама дре мѣшокъ и сама кричить. Прецѣнь нѣхто инший лише капіталізмъ зъѣдае власнôсть тяжко працюючихъ масъ.

— Есть маленькій дôмъ, котрого дверѣ може каждый замкнути, сли тôлько хоче. Вôнъ знаходить ся просто пôдъ носомъ. Куме не забудьте тое пригадати пенсіованому о. протоерейови.

— Ґардеробу нѣмецкого цѣсара цѣнять на два міліоны марокъ; 12 льокаѣвъ обслугує еѣ. Суть тамъ уніформы рôжныхъ заграничныхъ державъ зъ цѣнными ордерами и окрасами. И на що ему тôлько? Чи не зробивъ бы лѣпше якъ бы тѣ грошѣ роздѣливъ мѣжь бѣдныхъ своеи столицѣ.

— Около пôвтора міліона людей працює въ копальняхъ вугля пôдъ землею. На Англію припадае 535000, на Нѣмеччину 285000, на Бельгію 100000, на Россію 400000, а на Спол. Державы п. Америки 300000 людей, мѣжь котрыхъ вчисленѣ суть вже певно й нашѣ рускѣ майнеры. Число робôтниковъ працюючихъ въ копальняхъ металѣвъ на цѣлôмъ свѣтѣ, выносить 4 міліоны.

— Канадійскій міністеръ фінансôвъ, Willian Stevens Fielding, зачавъ свою карієру яко репортеръ одної газеты. По репортерѣ нашой „Свободы" годѣ того сподѣвати ся!

Переписка редакціи.

На дняхъ одержали мы зъ краю 80 цнт. яко пренумерату на „Свободу", однакъ и доси не знаємо вôдъ кого ти грошѣ походять, бо крôмъ почтового переказу не було до насъ жадного листу, котрый бы пояснювавъ вôдъ кого ти грошѣ.

Ч. парафіяне въ St. Clair, Pa. — Недавно одержали мы зъ St. Clair, Pa. допись про тамошни парафіяльни вôдносины, однакъ помѣстити еѣ не можемо тому, що неясно написане, а по друге, що дописуватель не подавъ свого назвиска. Мы дуже радо помѣстимо у „Свободѣ" сесю допись, лишь най дописуватель докладнѣйше опише цѣлу справу.

Заплатили за „Свободу" въ мѣсяц. януару 1898 р.

EDWARDSDALLE, PA.	
Юрковичь Ив.	$2.00
PITTSBURG, PA.	
Соколъ Захаръ	3.00
Кидоңь Данько	1.00
SHENANDOAH, PA.	
Савулякъ Григ.	2.00
ST. CLAIR, PA.	
Гербугъ Андрѣй	1.00
Поляньскій Григ.	1.00
JEANESVILLE, PA.	
Судикъ Андрѣй	2.00
NEW YORK, N. Y.	
Парилякъ Ив.	2.75
PLEASANT HOME, Man., CANADA.	
Драганъ Ст.	1.00
SHAMOKIN, PA.	
Жиличь Ал.	2.00
JERSEY CITY, N. J.	
Вашенко Петро	2.80
читальня им. Шевченка	2.00
Падла Теодоръ	1.00
NEWARK, N. J.	
Урбанъ Иванъ	2.75

HONOLULU.

Мы часто любимо уживати сеи назвы, якъ хочемо кого назвати дикимъ чоловѣкомъ, кажемо, що сей чоловѣкъ дикій, неотесаный, якъ бы зъ Honolulu. Якъ вже такъ кажемо, то повинни мы бодай десь щось троха знати, що се Honolulu, де те Honolulu и т. д. Найже-жь кождый, якъ цѣкавый, прочитає собѣ то буде знати.

На заходъ вôдъ San Francisco, 2.700 миль на тихôмъ океанѣ суть островы, котрі называють ся: Гаваіи, по англійски: Hawaii, Nei, Hawaiian Island, або Sandwich Island. Тыхъ островôвъ есть 12 числомъ и занимають всѣ 6,677 квад. миль.

Они называють ся: Hawaii, Maui, Kohoalove, Lanai, Molokai, Oahu, Kauai, Niiuhau, Molokini, Lehua, Kaula, и Nihoea. Тѣ всѣ острова суть гористі. Майже всѣ островы суть вульканичні, то значить, що зъ нихъ горъ выбухае огонь и выкидае огнисту масу. Въ горахъ находять ся цѣннѣ минералы, якъ: сульфуръ, пирітъ, амонякова сôль, кварцъ, хризоліт, гіпсъ, сода-алюмъ, глявберска сôль, нітръ и кальціть.

Клімать на тыхъ островахъ есть горячій, часті вѣтры панують. Земля дуже урожайна — высокі травы ростуть, и придатна пôдъ управу рôлѣ. Горы покрыті лѣсами высоко-ценными. Рѣкъ богато, а въ горахъ озера. Головнымъ продуктомъ есть тамъ цукеръ. На 50 плянтаціяхъ продукують 40.000 тонъ рôчно цукру; крôмѣ того продукують молясъ, бавовну, скôры, рыжъ и бананы. Въ 1890 р. вывезли зъ тыхъ островôвъ цукру за $32,347,690, а тъ: до Спол. Державъ за $24,735,670, до Англіи зъ $6,038,130, до Нѣмеччины за $2,008,600, а проче до инныхъ державъ. Пôдъ управу цукровои тростины есть на тыхъ островахъ 67,849 акрôвъ землѣ. Первѣсні мешканцѣ островôвъ тихого океану були люде маляйскои расы, походячи зъ Азіи. Всѣхъ мешканцѣвъ въ 1890 р. було 89,990. Уроженцѣвъ тамъ 34,436, прочі чужинцѣ. Найбôльше тамъ заходять Хинцѣ и Японцѣ. Але суть и Американцѣ (1,928), Англикôвъ въ 1890 р. було 1,344, Нѣмцѣвъ 1,034, Португальцѣвъ 8,602, Норвеждôвъ 227, Французôвъ 70, а минувшого року зайшло тамъ 34 особъ нашихъ Русинôвъ зъ Борщѣвского повѣту, зъ Галичины, яко контрактовî робôтники.

Островы Гаваіи вôдкрывъ испанскій море-плавець Гетано въ р. 1542. Американскій капітанъ Cook вôдвѣдавъ островы 1778. Въ тыхъ часахъ устрôй державный на островахъ бувъ февдальный. Въ часъ візиты капітана Кока було вже 5 чи 6 независлыхъ королевъ, котрі рядили поодинокими щепами. Першій місіонаръ зъ Спол. Державъ, числомъ 7, заѣхали на тѣ островы 1820 р. До 1872 р. були королѣ наслѣдні. По смерти короля Камегамега вибирала легіслятура короля. По довгихъ розрухахъ въ краю, предложено въ конци зреформовати конституцію до одобреня Спол. Державамъ, що и през. Cleveland зробивъ. Въ р. 1894, 4. юлія, проголошено островы Гаваіи республикою и выбрано президентомъ провизоричного правительства, Санфорда Б. Доле.

Головне мѣсто тои републики называе ся Honolulu, мѣсто портове. Кораблѣ зъ Сань Франціско и зъ Ванкуверъ заѣзджають звычайно до того порту. Клімать въ мѣстѣ морскій, дуже приемный. Мешканцѣвъ мае мѣсто 20,487. Прекрасні публичні будынки, якъ: парляментъ, рим. кат. катедра, почтовый будынокъ и др. Разомъ есть тамъ 3 церкви 2 шпиталѣ, велике число школъ, публична бібліотека, театеръ, 5 друкарень, банкъ, телеграфъ, телефоны, електричне освѣтлене и т. др.

Властителѣ плянтацій цукровыхъ, бавовны и др. мають право наймати робôтникôвъ за контрактомъ. То значить, робôтникъ пôдпише ся пр. черезъ 3 роки робити за умовлену цѣну и не може вôдъ роботы выступити скорше, якъ за три роки. — Те варварске право намѣряе теперѣшный рядъ, якъ доносять газеты, знести. За такихъ контрактовыхъ робôтникôвъ пôшли и нашѣ Русины, числомъ 34. Они мешкають въ мѣсцевости Papaikou на островѣ Hawaii. Пишуть зъ вôдтамъ, що имъ дуже лихо поводить ся. Роблять на цукровыхъ плянтаціяхъ дуже тяжко середъ незвычайного горяча. Дорожня тамъ велика, такъ, що за $35, котрі достають въ мѣсяць, ледви зъ родиною можуть выжити. Подаю имена кôлькохъ нашихъ людей: Микола Головатый, Тымко Гацулякъ, Панько Якимишинъ, Иванъ Бончарскій, Теодоръ Чорный, Станіславъ Кавчаль и Василь Якимишинъ. Хто бы хотѣвъ листь тамтуды пустити най адресуе такъ: Mr. Nicolas Holowatyj, Papaikou ,Hawaiian Island.

О. Н. Дмитрôвъ.

Lehigh Valley R.R.

Time Table taking effect Jan. 16, 1898.

Пасажерски трены въ Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 8:40 до полудня; а 12:18, 2:30, 5:28 и 8:10 по полудни.

До Philadelphi-и и New York-у о год. 8:40 до полудня и 12:18, 2:30 по полуд.

До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всѣхъ стацій въ околицахъ вуглевыхъ о год. 8:40 до полудня; 12:18, 2:30 по полуд.

До Shamokin о год. 7:30, 9:40 и 11:30 до полудня; а 2:17, 4:38, 7:18 по полуд.

Експресовы трены до Philadelphi-и и New York-у о год. 8:40 до полудня; 12:18 и 2:30 по полуд.

Недѣльни трены до: Philadelphi-и New York-у и до всѣхъ стацій межи тыми мѣстами о год. 12:15 по полуд.

До Centralia, Shenandoah, Allentown, Wilkes Barre и до всѣхъ стацій въ околицахъ вуглевыхъ о год. 12:15 и 5:55 по полуд.

До Pottsville, Hazleton, Allentown, Wilkes Barre и до всѣхъ стацій въ околицахъ вуглевыхъ о год. 12:15 и 5:55 по полуд.

CHAS. S. LEE,
Genl. Pass. Agent,
R. H. WILBUR, General Supt.

УВАГА: Хто хоче ѣхати на Весты, най купить собѣ тікеть на лігайскеу желѣзницю, бо найтунша и найвыгôднѣйша. По близши информаціи удайте ся до:

J. BEN. GOULD,
Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

РУСКІЙ САЛОНЪ

Петра Серафина

„на новôмъ мѣстѣ"

въ Шамокінѣ, Па.

Где якъ где, але у Серафина то уже можь найлѣпше забавитися а и порядну склянку пива выпити. Хто у него лишь разъ бувъ, не хоче бôльше нѣгде пôйти, тôлько до него. Мае также файну галю, где можна вôдбувати мітінги, а и потанцювати собѣ.

Хочешь мати „good time" иди до Петра.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА
Звѣстного руского патріоты.

Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребні товары и всякого рода по якъ найтаньшôй цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашѣ газдынѣ най йдуть громадно!

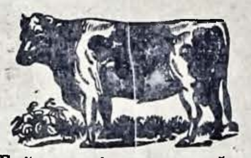
На що Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

Юліянъ Копыстяньскій
(Julian Kopytscianski)
420 W. Pine st.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный сальонъ рускій. — Найлучші напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалі, цигара дуже добрі.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

Руска бучерня.
— Russian Meat Market —
OLYPHANT, PA.
КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Гей рускій господинѣ, чи не перестанете вы вже разъ купувати у чужихъ? Та по що тягати ся за чужими, коли у свого Русина такъ само всего достати можна. А отъ погляньте! Тажь въ Олифантѣ есть вашъ рускій бучеръ Кузьма Свала. Мае вôнъ свѣже, добре, тане мясо всякого рода. Розвозить онъ въ часъ и пунктуально. Ану-жь зайдѣть до него и попробуйте вôдъ него куповати мясо, а певно не пожалуете!

THOMAS A. ULIACKAS & JOSEPH RAYTKIEWICZ
436 Cherry str.
SHENANDOAH PA.

Гей темперансы, читайте! Хто зъ васъ хоче достати доброго темперу и вайсъ біръ у бутелькахъ най зайде до гуртовного складу Т. Улячка и п. Райткевича а певно не пожалуе.

Ану попробуйте!

Одинока руска бучерня на цѣле мѣсто на Second str. на противъ друкарнѣ „Свободы"

Ю. Щипчика и Г. Трохановского.
въ Mt. Carmel, Pa

Въ кождой хвили свѣже мясо всякого рода. И волове и теляче и вепрове. Ану газдынѣ не волочѣть ся по чужихъ — маете своихъ!

ЛИШЬ ОДЕНЪ РУСКІЙ БУЧЕРЪ НА ЦѢЛЕ МѢСТО
Бенедикъ Талнашъ
напротивъ руской плебаніи
въ Шамокінѣ, Па.

Братя Русины! У Бенедика достанете все свѣже и здорове мясо. Хвалити его бучерню не потребуемо, бо добре само ся хвалить. — Скажемо лишь, що правдивый Русинъ и патріота не буде инного мяса ѣсти лишь зъ рускои бучернѣ.

Steam Laundry.

Маете сорочки, ковнѣрики, маншеты и другі рѣчи до праня, то занесѣть до Mt. Carmel Steam Laundry. Вôдъ сорочки 10 цнт., вôдъ ковнѣрика 2 цнт., вôдъ маншетôвъ 4. цнт.— Офѣсъ той есть за Righeter's-овымъ шторомъ зъ-заду.

Если хто потребуе конѣ и керичи на весѣля або похороны може достати по дуже низькôй цѣнѣ у:

Robertsons Livery
West 2-nd Str.
Mт. CARMEL, PA.

J. LIACHOWICZ

(І. Ляховичъ)
425 Shamokin st.
ШАМОКІНЪ, ПА.

Польско-литовскій зегармістръ и юбілеръ

Всяки направы зегарôвъ выконуе точно, тано и въ короткôмъ часѣ и за направу гарантуе. — Мае на складѣ великій выбôръ зегаркôвъ золотыхъ и срѣбныхъ по дешевой цѣнѣ, и за доброту кождого зегарка гарантуе.

Обручки слюбни, якъ хто купуе, достае въ подаруночку гарный будзѣкъ.

Стѣнні зегары дае на выплатъ.

O. Murdza & Bro's

46. Second st.
MT. CARMEL, PA.
О. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотреный въ найлѣпші товары, спроваджованî впростъ зъ найперших складôвъ. — Майже всѣхъ Русинôвъ въ Mt. Carmel заосмотрюе въ живности. Продае такожъ одяги майнерскі и посылае грошѣ до старого краю таньо, точно, скоро и беспечно.

Свôй до свого — а до чужого не пхай ся. Жидôвъ оминайте якъ чумы!

Гаврілъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку

Братя! замовляйте у свого!

РЕСТАВРАЦІЯ и КАВЯРНЯ.
TROMETTERS'
(Трометтеръ)
Cor. Rock & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячі якъ и зимні перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солидна.

Особѣнний покôй для родинъ. — Найлучші вина, пива, лікеры, віски и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

Препоручае ся всѣмъ своимъ ресторацію, а передовсѣмъ приѣзднымъ.

Пишучій сей адвертайсментъ ручить за Трометтера.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCESIOR.

Всякі потребні рѣчи до житя, якъ також убраня майнерскі и звычайні можна купити. Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, таньо и беспечно

Продае шіфкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного предсѣдателя „Союза".

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложений ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшений, украшений и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 показуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумні Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $2000.

Заряджае нимъ:

Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA

ЗАЛОЖЕНЫЙ 1866 року. — Вырабляе 25.000 бочокъ мѣсячно.

Пиво одного зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Pennsylvenia „LAUER BREWING CO." есть вôльне вôдъ всякихъ примѣшокъ, и для того есть найздоровшимъ. Завсѣгды одної и той самои доброты и приемного смаку и есть споряджане пôдъ зарядомъ одного зъ найздôбнѣйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварôвъ.

Вырабляе въ найлѣпшôмъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонѣсты и приватні родины повинні замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO.
READING, PA.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. Геренчака и Ф. Михальского.

въ Jersey City, N. J.
38 Green Str.

Кождый Русинъ идучій зъ краю, чи до краю, або маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи околици, повиненъ вступити до того готелю, бо:

Тутъ достане найздоровші и найтанші напитки всякого рода.

Достане нôчлѣгъ таный, чистенькій и безпечный.

Понеже зъ того готелю лишь пару кроківъ до пенсильванійскогo, лігайского в центрального діпа, а також діпъ, звôдки стріткары розходять ся по цѣлôмъ мѣстѣ и околици, якъ Newark, Bayonne и т. д.

Феры до Ню Йорку и Бруклина такожь пôдъ носомъ.

Въ тôмъ готелю порадить вамъ безплатно, де таню шіфкарту купити, а если не знаете, то запровадить васъ охотно на діпо, або на шифу, та взагалѣ радить всяку добру раду.

Въ готелю тôмъ е такожь прекрасна галя на мітінги, забавы и весѣля.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— И —
готельничій.
246 Pearl Str. Shamokin, Pa.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
У него всѣ Русины
Пôдкрѣпляють силы!...

— Що за фрищадь й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Танько надзвычайно!

Читайте и уважайте.

Стань и огляни всѣ возы для бучерôвъ, гросерникôвъ, голсельникôвъ (до розвоженя пива) и розличні другі, роблені зъ найлѣпшого матеріяльу и найлѣпшои роботы.

Головне ковальство

Спеціяльно выробляють ся желѣзні плоты, и обгородженя надгробникôвъ.

J. B. Zimmerman

Cor. Independence and Market str.
SHAMOKIN, PA.

Dr. F. J. Meek

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокій лѣкарь, славынинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякій хоробы совѣстно и въ короткôмъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДИРІЕМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Выпаймае также керичи на похороны, хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

СВОЙ ДО СВОГО!

Єфремъ Лучковецъ.
E. INDEPENDENCE near VINE STR.
въ Шамокінѣ, Па.

— РУСКІЙ ГОТЕЛЬ. —

Чистенькій тамъ готель зô всякими выгодами. Пиво, вино, віска, темперъ и другі напоѣ все свѣжі и найлѣпшого гатунку. Услуга чемна и солідна. Склянки велйкі и малі после вподобы.

Люде! Вже часъ покинути чужихъ, а пора вже себе самыхъ пôдпомагати.

William D. Chmilewski,
231 E. Centre str.
SHENANDOAH, PA.

Панове сальонисты зъ Шенадору и всѣ, що хочете набути для себе віски, пива темперу въ бôльшôй скôлькости, зайдѣть до В. Хмѣльовского и замовляйте напитки у него. — Най не заробляють зъ васъ чужі, дайте заробити свому, божь Хмѣльовскій честный и справедливый чоловѣкъ — „Свободу" пренумеруе.

Купуйте у него!

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь. Довголѣтна практика дала ему способность стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае також свою власну аптеку, въ котрôй выробляють ся дуже добрі и помôчни лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литевски, по польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса!

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.